

resno ne zmatra. Mož ne smete več presojati po frazah, temveč po njih delih. Tudi se ne smejo presojati le jednostransko, le z jednega stališča, temveč kandidata z vseh stališč oglejte, če je pravi za vašega zastopnika. Po volitvah nič ne pomaga zabavljati po gostilnah.

Kolikor večja oblast se da zastopom, tem večje pozornosti je treba pri raznih volitvah. Nas je nov davčni načrt že zaradi tega razveselil, ker daje več pravic obdačencem in pa narodnim zastopom. Vsacega razširjenja ustavnih pravic se mi veselimo in le želimo, da bi prebivalstvo znalo si dobro posluževati danih mu pravic. Če davki v bodoče ne bodo prav razdeljeni, si bode vlada lahko roke umila, rekši: „Dala sem vam dovolj pravic, zakaj jih pa niste uporabili.“

Posebno pa moramo odobrovati, da sedaj zginejo oni skrivni zaupni možje, ki so dosedaj bili skoro jedino merodajni za davčne urade. Mej njimi so bili večkrat ljudje, ki niso veljali za posebno poštene. Sedaj se bode dobro vedelo, kdo je član kake komisije. V javnosti se nikdo ne bode upal tako pokazati pristranosti, kakor se je na skrivnem, kjer je lahko si ohladil večkrat tudi osebno jezo nad nasprotnikom s tem, da je davčnim uradom previsoko naznanil njegove dohodke.

Več dobrih strani ima nov davčni načrt, to se ne da tajiti, da pa tudi ni brez slabih, je gotovo, kajti nobeno delo ni popolno. Naloga državnemu zboru bode, da mu odvzame, kolikor je moč, te slabe strani. Sploh je pa želeli, da se stvar hitro reši, kajti nižji sloji avstrijskega prebivalstva že težko čakajo pravičnejše razdelitve davkov.

Politični pregled.

Deželni zbori. — Štajerski deželni zbor izvolil je v deželni odbor liberalca dr. Reicherja z veliko večino. Slovenci in nemški konservativci glasovali so za slovenskega poslanca Jermana. Liberalna večina je s tem pokazala, da Slovencem neče biti pravična. Tretjina prebivalstva štajerske dežele je slovenska, ali v deželnem odboru nima nobenega zastopnika. — Koroški deželni zbor je volil poslanca Murija v verifikacijski odsek, kateri odsek nima nobenega pomena. V druge odseke pa ni voljen noben slovenski poslanec. Večina je pokazalo torej svojo nespravljivost proti Slovencem. — Postopanje štajerskega in koroškega deželnega zbora mislimo, da bode pač slednjemu oči odprlo, da od deželne avtonomije nimamo Slovenci nič dobrega pričakovati. Ozek je delokrog deželnih zborov, ali štajerski in koroški Slovenci morajo le Boga zahvaliti, da ni širji, ker bi deželna zbora gotovo porabila ves svoj vpliv, da ugonobita Slovence. — Nekateri deželni zbori so izrekli obžalovanje, da se lani deželni zbori niso bili sklicali, in pa nado, da se letos še jedenkrat skličejo.

Sprememba valute. — Na Dunaju se posvetuje enketa zastran vrejenja denarne vrednosti. Kakor se kaže, dobimo nov denar po pol goldinarja, ki se bode imenoval krona.

Češkonemška sprava. — Vse spravne predloge so se izročile posebnemu odseku. Odsek pa ni začel precej svojih posvetovanj, temveč je na predlog Mladočeha Herolda sklenil, da začne posvetovanje, kadar se bodo odsekovemu predsedniku knezu Lobkovicu zdelo umestno sklicati ga v ta namen. Za Heroldov predlog glasovali so Staro-Mladočehi in veleposestniki. Samo Nemci, ki so zahtevali, da se posvetovanja takoj začnó,

so glasovali proti Heroldovemu predlogu. Odsekov predsednik najbrž ne bode sklical kmalu seje. Odsek pa v podrobnejšo razpravo o spravni predlogah ne bode prišel, temveč bode sklenil, da se stvar odloži, za to so namreč Staročehi in veleposestniki. Mladočehi pa hočejo, da se ona stvar kar zavrne. Vlada pa tudi ni več tako navdušena za spravo. Vladni listi že pišejo, da je to le provincijalna zadeva, ki nima nobenega pomena za vso državo. Vladi se tudi za spravo ni treba več toliko navdušenosti, ker dobro ve, da Nemci več ne pojdejo iz češkega deželnega zbora.

Srbija. — Kraljica Natalija je vse svoje dvorstvo v Belemgradu odpustila in je regentstvu to pismeno naznanila. V pismu se je tudi izjavila, da so vesti o njenem povratu v Srbijo neistinite in da ne bode prej stopila na srbska tla, da se jo pokliče, in to pričakuje od svojega otroka. — Te dni dovršila so se v Srbiji mej vlado in razkraljem Milanom dolga pogajanja. Srbska vlada je željam kralja Milana ustregla, ga je primerno odškodovala, ta pa se je odpovedal vsem dostojanstvom in pravicam v Srbiji. Dotični zakon določuje, da Milan preneha biti član srbske vladajoče kraljevske hiše Obrenovičeve in da izgubi vse pravice, ki so s tem v zvezi. Kralj nima niti od države niti od vladarske hiše kaj tirjati in ne more brez dovoljenja skupščine več postati srbski državlján. V Srbijo nazaj priti, se tam muditi ali naseliti, mu je prepovedano. Le v slušaji, če sin opasno zboli, zamore mu regentstvo sporazumno z vlado dovoliti, da sme za časa bolezní bivati v Srbiji.

Bolgarija. — Dr. Vulkovičevega morilca še nimajo. Turška vlada sicer pridno zasleduje stvar, toda pozitivnega vspeha še ni dosegla. Te dni zapelo je turško redarstvo v Carigradu nekega Vladimira Šišmanova, ker se govori, da je ta v zvezi z morilcem Vulkovičevim. Ker je pa Šišmanov če tudi rojen Bolgar, podanik ruski, morala ga je Turčija izročiti ruski oblasti. Bolgarska vlada je zaradi tega jako pobita in kliče evropske velesile, posebno Avstrijo in Anglijo na pomoč, da ji priskočita in pomagata.

Italija. — Kakor se poroča, bo vlada v kratkem predložila zbornici načrt zakona glede uporabe one nesrečne klavzule o vinski carini, ki se nahaja v trgovinski pogodbi z Avstro-Ogersko. — Poslanec Chiala je izdal jako zanimivo knjigo, v kateri dokazuje, da Francija ni bila nikoli naklonjena Italiji. Ako se je Napoleon III. sem ter tja kazal prijatelja Italiji, je to storil vselej proti javnemu mnenju Francije. — V italijanski zbornici posvetujejo se te dni o državnem proračunu. Poslanec Lidney-Sonnino, sicer noben poseben vladin nasprotnik, je pri razpravi v jako slabo luč postavil državno gospodarstvo. Dokazal je namreč, da je letošnje leto 8 do 9 milijonov več primankljeja, nego se je izračunil in je zatrdil, da bo prihodnje leto gotovo 65 milijonov primankljeja. Te številke jasno kažejo, da je finančno stanje v Italiji jako neugodno in težko bo drugače, da bo nastala zaradi slabega gospodarjenja ministerska kriza.

Francija. — Radikalci strastno napadajo republičanskega predsednika Carnota, češ, da je ta na svojo roko pogajal se s papežem. Kak bo nasledek tem napadom, pokazala bo prihodnjost, vsekako pa že zdaj lahko rečemo, da bo Carnot počasi zaupanje izgubil in da bo celo njegova zopetna izvolitev predsednikom postala dvomljiva.

Grško. — Zadnjič smo poročali, da si je novo Konstantopulosovo ministerstvo pridobilo občno zaupanje. Nova poročila pa pravijo, da temu ni tako in da bo vlada morala razpustiti zbornico ter razpisati nove volitve. Če si bo pa z novimi volitvami priborila vladna oziroma kraljeva stranka večino v zbornici, to tudi še ni gotovo in vladni krogi se prav boje, da ne bi bilo revno nasprotno.

Rusija. — Grofa Leva Tolstega, o katerem smo poročali, da se mu je zabranilo zapustiti graščino „Jasnaja Po-

ljana“ odveli so baje te dni kar natihoma v neki samostan ter ga endi zaprli za toliko časa, da car kaj družega ne ukrene. Tako se godi človekoljubnemu Tolstemu, ki je toliko dobrega storil stradajočim. Da se je tako zameril na dvoru, tega kriva je njegova odkritosrčnost. On je grajal vse, kar ni bilo hvale vredno. To pa gotovim krogom ni bilo po volji, da bi se njih slabo gospodarstvo javno grajalo. Nekatera poročila pa pravijo, da vse to ni nič res, kar se pišne o Tolstem.

Anglija. — Londonski šolski svet je tako zadolžen, da je treba plačevati samo 400.000 funtov šterlingov obrestij na leto. Zdaj izvolila se je posebna komisija, ki bo zadevo preiskovala in gledala na to, da dobi vzrok temu velikemu zadolženju. — 12. t. m. pričel se je na Angleškem zaradi preslabe plače splošni štrajk premogarjev. Vseh skupaj štrajka do 300.000 premogarjev. — V Londonu vršile so se te dni volitve v mestni zbor. Naprednjaki priborili so si veliko večino nasproti konservativcem.

Obrtnija.

O brušenji in likanji.

(Dalje.)

Razni brusi so tudi rudninskega izvira ter so okrogli in voglati. Okrogli brus je navadni drobnozrnati peščenec (Sandstein), a glede dobrote in rabljivosti vlada med brusi velikanska razlika. Ročni brusi ali oslice izvirajo od raznih rudnin, posebno od glinastih in kremikovih skriljavcev. Trdota, barva in ojestrost oslic je torej tudi zelo različna. Nekatero so sive, plavkaste, umazano zelene, rudečkaste, rumenkaste in celo črne. Med mehkiimi sortami slovi najbolj takozvana plava medena oslica (blauer Messing-Schleifstein), ki se rabi z vodo, saška oljnata oslica (sächsischer Oelstein), katero namakamo pri brušenji z laškim oljem ali pa z glicerinom in špiritom; dalje turška oljnata oslica ali levantinski kamen (levantinischer Schleifstein) in severnoameriški kanzaški kamen (Kansasstein). Turške oslice so sivkast dolomit, katerega pronicujejo kremikova zrna, kanzaški ali arkanzaški kamen pa je bel kremik, jako fin in trd in skorej prozoren, ko je z oljem napojen.

Brusi so navadno sive, belkaste, rudečkaste ali pa zelenkaste barve; fini so ali pa debelozrnati, trdi in mehki. Čim večja je trdota in zveza posameznih delov, tem bolji je brus. Mehki in krhki brusi se lahko popravijo, ako jih napojimo z razstopino vodnega stekla (Wasserglas); taki kamni postanejo zelo trdni in rabljivi.

Med rudninska sredstva za brušenje in gladenje spada nadalje kresilni kamen (Feuerstein), drnovec (Raseneisenstein), pesek, okujine (Hammerschlag) in steklo. Ostra zrnca teh in družih rudninskih tvarin zvežejo čestokrat s primernim lepilom v umetne oslice in bruse. Taki so zelo enakomerni, vztrajni in rabljivi. Ker so jako dobro skupaj spečeni, se smejo tudi hitreje vrteti, ne da bi se bilo bati kake nesreče.

Dalje nasl.)

Obrtnijske raznoterosti.

Ljubljanska c. kr. strokovna šola. Na tukajšni obrtni strokovni šoli za lesno industrijo biva uže dalj časa c. kr. popotni učitelj za strugarstvo, g. Fr. Braun, da po naročilu naučnega ministerstva popolnuje uprav strugarskega oddelka, ki bode sedaj prava vzorna delarnica za ta obrt. Oddetek ima 8 stružnic, lesenih in deloma tudi železnih, preskerbljenih z vsemi modernimi pripomočki. Imenovani popotni učitelj je letos tudi napravil učni načrt za kovinsko tiskanje (Metalldruckerei) ter ga izdelal z učenci III. in IV. letnika. Vsled te nove uredbe bodo absolvirani učenci tudi večji kovinskemu tiskanju in odprlo se jim bode dokaj širše polje za zaslužek — V javno risarsko šolo se je vpisalo nad 30 obiskovalcev, ki zastopajo različne obrti. Ta obilni obisk pač živo pričča, kako potrebna je bila nova naprava — Ogledovanje šole je kaj poučno in ravnateljstvo rado dovoli vsakemu, ki se zanima za zavod, da si ogleda vse priprave in učna sredstva. Obrtnikom šola tudi posojuje strokovne knjige iz biblioteke in jim daje svoje zbirke povsem na razpolaganje. Želeti bi le bilo, da bi se vsi obrtni krogi tesno poprijeli zavoda, ki delajo le njim v prosopeh in korist.

Kako železne izdelke porujaveti (brünieren)? Železnim izdelkom, posebno pa puškinim cevem, radi damo rujavo povlako; s tem jih olepšamo, ob enem pa tudi proti ruji zavarujemo. — Rujavo barvo dobi železo, ako ga previdno in umetno prevlečemo s pravo rujò. Ta umetna skorja brani potem železo proti nadaljnemu vplivu zraka in mokrote. Da dosežemo opisani namen, lahko različno postopamo. Najbolj v navadi in najbolj pripravo je tako zvano antimonovo maslo ali klorov antimon (Antimonbutter ali Spiessglanzbutter), ki se tudi pod imenom „angleška sol za bronžiranje“ (englisches Bronzersalz) prodaja. Teji soli pridenemo nekoliko laškega olja, potem pa oboje razmažemo tenko in enakomerno po železu, katerega smo poprej malo ogreli. Konečno postavimo dotični objekt nekaj dni na zrak, kjer se lepo porujavi. Ko se nam zdi dovolj rujav, ga skrbno osnažimo, z vodo čisto speremo, posušimo in z gladilnim jeklom (Polierstahl) zlikamo. Nekateri ga tudi z belim voskom zdrgnejo ali pa ga prevlečejo s firnežem vinskega cveta in šelaka, kateremu se pridene malo rudeče barve, imenovane zmajeva kri (Drachenblut).

Drugi puškarji pa postopajo drugače in dosežejo iste vspehe. Skrbno zlikano cev pomočijo enakomerno v zelo razredčeno solitrovo kislino ali ločnico (Scheidewasser); jeden del ločnice se vzame na 100 delov vode. S to tekočino treba cev pomočiti ter na solncu in prepihu posušiti. To se trikrat ponavlja, potem se pa cev skrtači z drateno krtačo (Kratzbürste), da odrgnemo ono rujò proč, ki se premalo drži cevi. Če treba, ponavljamo namakanje, sušenje in krtačenje še parkrat, dokler se ne naredi lepa, rujava povlaka. Če hočemo, da postane še bolj temna, raztopimo 1 del solitarno kislega srebrovega oksida (salpetersaures Silberoxid) v 500 delih destilovane vode in s to tekočino tako postopamo, kakor poprej z ločnico. Čim večkrat prevlečemo ž njo železo, tem bolj otemni; celo črno postane, če smo namakanje dostikrat ponovili. Konečno z drateno krtačo cev osnažimo in z voskom zdrgnemo.

Jako dober je tudi naslednji recept, ako hočemo železne ali pa jeklene izdelke lepo temno rujavo povleči: Raztopi 2 dela kristalizovanega železnega klorida (Eisenchlorid), 2 dela antimonovega masla, 1 del šiškove kisline (Gallussäure) v 4 do 5 delih vode. To raztopino razmaži z gobo po dotičnem železnem ali jeklenem izdelku. Ko se na zraku posuši, ponavljaj namazanje in sušenje še parkrat. Konečno z vodo sperij, posuši iz lanenim firnežem zdrigni. Da se to postopanje posreči, mora biti antimonovo maslo trdo, ne tekoče. Čim večkrat namakamo, tem temneje postane železo ali jeklo.

Pariški delavci tudi rujavé železo z železnim vitrijolom, raztopljenim v 22 delih vode, katerim pridenejo še par kapljic